

WaterMan: Samverkan för klimatanpassning runt Östersjön-
Fria fiskvägar i Vindån och Loftaån - LOVA-stöd till våtmarker
och satsning på Holmån - Västerviks vattenmiljöarbete finns på
Storymap - Ny huvudvattenledning - Vad händer på Lucerna?

TEMA VATTEN

Bevattningsdamm vid Örbäcken

WaterMan: Samverkan för klimat- anpassning runt Östersjön

EU:s Östersjöprogram (interreg Baltic Sea Region) godkände under september Region Kalmars ansökan om samarbetsprojektet WaterMan. Projektet handlar om att utveckla metoder som bidrar till en långsiktig hållbar vattenförsörjning i Östersjöområdet.

WaterMan ska ta fram konkreta metoder för att bättre återanvända och fördröja vattnet i landskapet under perioder av överskott på vatten till perioder då det råder vattenbrist. Kunskapsuppbyggnad och internationellt samarbete ingår.

WaterMan koordineras av Region Kalmar län. 16 aktörer i sju länder runt Östersjön medverkar; Sverige, Tyskland, Polen, Lettland, Litauen, Estland och Danmark. Två av projektets fem pilotområden kommer att finnas i Kalmar län, ett i Västervik och ett i Kalmar. Västerviks kommun är genom Enheten för samhällsbyggnad projektpartner och får ett bidrag på ca 3,5 miljoner kronor. WaterMan har en total budget på 45 miljoner kronor med 80 procents bidragsandel. Projektet ska pågå under 3 år med start i början av 2023.

Västervik kommer bland annat att arbeta med utveckling av multidammar och metoder för cirkulation och återanvändning av dagvatten.

Kalendarium 2022

- 14-15 november Att sprida ringar på vatten
Nationell konferens i vattenpedagogik i Göteborg
- naturum medverkar
- 22-23 november Rest till Bäst konferens i Västervik
- 30 november Tema Vatten

EUROPEAN UNION
EUROPEAN
REGIONAL
DEVELOPMENT
FUND

Vad vore vi
utan vatten?

Ola Helmersson, från Vindåns Vattenråd och Dennis Wiström från Västerviks kommun intervjuas av Västervikstidningen i samband med invigningen av fiskpassagen vid Storkvarn

Fria fiskvägar i Vindån och Loftaån

Västerviks kommun arbetar med flera projekt för att förbättra för den biologiska mångfalden i åarna. Genom att ta bort vandringshinder och bygga omlöp är det nu möjligt för fiskar som till exempel öring och ål att komma betydligt högre upp i vattensystemen och hitta lämpliga lekområden.

Omlöp vid Storkvarn vid Vindån

Den 30 september invigdes det nya omlöpet förbi fördämningen vid Storkvarn nära Skeppsgården i Vindån. Dämnet var innan restaureringen det nedersta vandringshindret i Vindån. Åtgärderna har genomförts i samverkan mellan markägare, Vindåns vattenråd, Valdemarsviks kommun och Västerviks kommun. Projektet har finansierats av Länsstyrelsen i Östergötland.

Omlöp och biotopvård Loftaån

Under förra året gjordes förstudier om förutsättningarna att ta bort vandringshindren vid Rabo och Sågaretorp i Loftaån. Under september i år byggdes omlöpet vid Rabo. Det är Länsstyrelsen i Kalmar som bekostat arbetena. Även i Sågaretorp planeras åtgärder och en ansökan om finansiering har lämnats in. Det är det enda återstående vandringshindret som finns kvar i Loftaån mellan Gudingen och sjön Ryven vid Överum.

Förstudie om dämmen vid Överum

Under året har även en förstudie gjorts för att undersöka möjligheterna att återskapa en naturlig vattenmiljö mellan Såduggen och Ryven i Loftaån. Förstudien har genomförts i samverkan med Överums bruk (CNH Industrial Sweden AB).

Inom och i nära anslutning till bruksområdet i Överum finns tre dammar i Loftaån. Överums bruk använder inte längre dammarna för sin verksamhet. Samtliga dammar är vandringshinder för fiskar och andra vattenlevande organismer.

Förstudien som har finansierats av länsstyrelsen i Kalmar län föreslår fem åtgärder som skulle ge fisken fri passage men ändå behålla nivån på vattnet i Såduggen.

Den översta dammen är en kvarndamm som utgör nivåhållare för Såduggen. Nästa damm som är en gammal kraftverksdamm ligger vid den övre delen av bruksområdet strax nedströms vägbron. Den tredje dammen är även den en gammal kraftverksdamm som ligger strax nedströms järnvägsbron.

Kontakt: Dennis Wiström
dennis.wistrom@vastervik.se

Ål som hittade fram till fiskvägen i samband med restaureringen vid Rabo.

Besök Västerviks kommun på Storymap

LOVA-stöd till våtmarker och satsning på Holmån

För perioden 2022 - 2025 har kommunen beviljats totalt 8,65 miljoner kronor i bidrag till flera nya vattenmiljöprojekt.

För anläggande av våtmarker och fosfordammar i syfte att minska näringsläckaget från jordbruksmark inom bland annat Storåns avrinningsområde är bidraget 3,25 miljoner kr. För åtgärder i Holmån vid Vråka har kommunen beviljats 2,62 miljoner kronor. Berörda lantbrukare bidrar med egeninsatser till ca 30 % av kostnaden. Fokus är på övergödning men biotopvårdåtgärder och kulturaspekter samt klimatanpassning ingår också. Där våtmarker och fosfordammar anläggs hålls vattnet kvar i landskapet längre tid. På så vis minskas jordbrukets sårbarhet i detta redan torra kustområde.

Markkartering - för rätt åtgärd på rätt plats
Strukturkalkning - för minskade fosforförluster
Flis/kalkfilter - för minskade näringsförluster
Våtmarker/fosfordammar, tvåstegsdiken samt funktionella kantzoner - för ökad vattenuppehållande kapacitet i marken samt minskade näringsförluster och översvämningar.

Dessutom har länsstyrelsen beviljat kommunen bidrag för vattenanalyser och uppföljning samt för vattensamordning och projektledning. Totalt 2,78 miljoner kronor.

Kontakt:

Anders Fröberg
anders.froberg@vastervik.se

Västerviks vattenmiljöarbete finns på Storymap

Genom ArcGIS verktyget StoryMap finns nu historien om "Vattenmiljön i Västerviks kommun" tillgängligt på internet.

Syftet StoryMap-projektet är att beskriva helheten kring de olika vattenmiljöprojekt och åtgärder som kommunen arbetat med de senaste åren.

Med interaktiva kartor, bilder, filmer, texter, rapporter och animeringar kan vi följa vattnets väg i landskapet. Naturvärden, näringsbelastning samt mark- och vattenanvändning redovisas tillsammans med beskrivning av genomförda åtgärder, resultat och erfarenheter.

Här kan man läsa om Västerviksmodellen och se animeringar om hur fosfordammar och tvåstegsdiken fungerar. Man kan lära sig vad strukturkalkning är och se filmer om allt från hur det ser ut under ytan i våra vikar, till VA-rådgivning, intervjuer med lantbrukare i projekten och hur man anlägger en våtmark.

Länk till Storymap:

[Vattenmiljön i Västerviks kommun \(https://storymaps.arcgis.com/stories/4294bc98fe6a44438626f38697c04d06arcgis.com\)](https://storymaps.arcgis.com/stories/4294bc98fe6a44438626f38697c04d06arcgis.com)

Kontakt:

Anders Fröberg
anders.froberg@vastervik.se

Vy över sjön Hjorten

Lucerna reningsverk ska rustas upp

Ny huvudvattenledning

Västervik Miljö & Energi AB har satt i gång ett arbete med att dra en ny huvudvattenledning mellan Hjortens vattenverk och Västervik stad.

Västervik Miljö & Energi AB fortsätter insatserna för ökad robusthet i dricksvattenleveranserna. Under årens lopp har vi haft flera riktigt allvarliga rörbrott på de två nuvarande och åldrade huvudvattenledningarna från Hjortens vattenverk och det är nu hög tid att förnya ledningssträckan med moderna rörmaterial. Projektering av ledningssträckan har pågått i över ett år och om tidplanen håller hoppas vi kunna påbörja förläggningen av två nya huvudvattenledningar från Hjortens vattenverk och ca 4 km mot Västervik stad, till årets slut 2022. Projektet är det första i raden av två del-etapper. Etapp två som sträcker sig ända upp mot vattentornet projekteras och genomförs i ett senare skede.

Kontakt: Ruben Öberg
ruben.oberg@vastervik.se

Vad händer på Lucerna?

Arbetet med anpassning av Lucerna reningsverk till de nya miljökraven som börjar gälla fr.o.m. 2026-01-01 fortgår i oförminskad takt.

Reningsverket kommer att få en robust och hållbar teknisk lösning med en dimensionerad kapacitet för 40 000 personekvivalenter. Inom ombyggnationen projekteras också för täckning av slambassänger för omhändertagande av metangas-slip, utredning för framtida läkemedelsrening samt ökad energieffektivitet för omhändertagande av överskott från gasproduktionen. Projekteringen är nu inne på detaljnivå och delar av entreprenaden bedöms kunna upphandlas under hösten.

Kontakt: Ruben Öberg
ruben.oberg@vastervik.se

Tema Vatten

Tema Vatten är ett sektorsövergripande organ för vattenfrågor inom kommunen och kopplar samman kommunens olika roller (myndighet, utveckling, vattenrening, etc.) I Tema Vatten ingår förtroendevalda i presidierna i kommunstyrelsen, miljö- och byggnadskontoret samt styrelsen för det kommunala bolaget Västervik Miljö & Energi AB tillsammans med chefer och projektledare för kommunala vattenprojekt. Främst är det strategiska frågor knutna till miljömålet Minskad Övergödning som behandlas.

Kontakt: Anders Fröberg, Västerviks kommun
anders.froberg@vastervik.se